Trafikutskottets betänkande 1984/85:16

om anslag till Transportforskning (prop. 1984/85:100 bil. 8)

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1984/85:100 bilaga 8 (kommunikationsdepartementet) under avsnittet J. Transportforskning punkterna J 1.–J 4. (s. 135–139) jämte motion.

Regeringens här aktuella förslag, vilka avser anslag till verksamheten vid statens väg- och trafikinstitut och transportforskningsberedningen m. m., tillstyrks av utskottet. I anslutning till behandlingen av frågan om anslag m. m. till transportforskningsberedningen behandlar utskottet ett i en vpk-motion framfört förslag om inrättande av ett transporttekniskt centrum. Utskottet avstyrker motionen. Häremot reserverar sig vpk-ledamoten.

SJÄTTE HUVUDTITELN

1. **Statens väg- och trafikinstitut m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna J 1.–J 3. (s. 135–137) och hemställer

1. att riksdagen till *Statens väg- och trafikinstitut* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,
2. att riksdagen till *Bidrag till statens väg- och trafikinstitut* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 31 776 000 kr.,
3. att riksdagen till *Statens väg- och trafikinstitut: Utrustning* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 500 000 kr.

2. **Transportforskningsberedningen.** Regeringen har under punkt J 4. (s. 137–139) föreslagit att riksdagen *dels* till Transportforskningsberedningen för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 25 849 000 kr., *dels* medger att regeringen bemyndigar transportforskningsberedningen att besluta om statligt stöd till forskning och utveckling under budgetåren 1986/87 och 1987/88 inom en ram av 13 000 000 kr. resp. 9 000 000 kr.

Motionen

I motion 1984/85:1053 av Alexander Chrisopoulos och Marie-Ann Johansson (båda vpk) yrkas

1. att riksdagen hemställer hos regeringen att en parlamentarisk utredning med företrädare för samtliga riksdagspartier tillsätts med uppgift att utreda förutsättningarna och formerna för startande av ett transporttekniskt centrum i enlighet med motionens intentioner,

2. att riksdagen hemställer hos regeringen att denna utredning särskilt undersöker de speciella förutsättningar och möjligheter för ett sådant centrum som finns i den s. k. trestadsregionen.

Utskottet

Medelsanvisning och vissa bemyndiganden

Regeringen föreslår att 25 849 000 kr. anvisas under anslaget Transportforskningsberedningen för nästa budgetår och att regeringen bemyndigas medge transportforskningsberedningen att besluta om statligt stöd till forskning och utveckling under de två därpå följande budgetåren inom en ram av 13 resp. 9 milj. kr.

Utskottet tillstyrker dessa förslag.

Inrättande av ett transporttekniskt centrum

I motion 1984/85:1053 (vpk) framhålls bl. a. att – för att fler arbetstillfällen skall skapas – det gäller att stödja branscher, som har goda utvecklingsmöjligheter, med att utveckla ny teknik och ta fram nya produkter och att sådana satsningar bör göras i regioner som har förutsättningar för framgång och/eller är i behov av en stärkt näringsstruktur. En bransch som enligt motionärerna bör stödjas på detta sätt är transportbranschen, då den har framtida nationella och internationella utvecklingsmöjligheter och då man i Sverige på detta område har ett kunnande som med en produktionsanknuten forskningsinsats skulle kunna utvecklas mot nya tekniska lösningar som svarar mot behov i samhället. Motionärerna anger vissa system m. m., som bör utvecklas. Motionärerna påpekar att utvecklingsarbetet på transportområdet emellertid är fördelat på flera händer. För att få till stånd en ökad samordning begär motionärerna att en parlamentarisk utredning tillsätts med uppgift att utreda förutsättningarna och formerna för startandet av ett transporttekniskt centrum (yrkande 1). Motionärerna framhåller att den s. k. trestads/fyrstadsregionen (Uddevalla-Lysekil, Trollhättan, Vänersborg) har goda förutsättningar att ge ett sådant centrum goda arbetsmöjligheter och begär att den önskade utredningen särskilt får undersöka de speciella förutsättningar och möjligheter för ett transporttekniskt centrum som finns i den s. k. trestadsregionen (yrkande 2).

Forskning och utveckling (FoU) på transportområdet initieras och/eller bedrivs av en rad olika organ såsom högskolan, statens väg- och trafikinstitut (VTI), flygtekniska försöksanstalten (FFA), SSPA Maritime Consulting AB

(till vilket bolag Marintekniska institutet SSPA – tidigare statens skeppsprovningsanstalt – i Göteborg ombildats) och de förvaltningsmyndigheter som har ansvar för en viss del av transportsektorn (exempelvis vägverket, trafiksäkerhetsverket, transportrådet, SJ, sjöfartsverket och luftfartsverket).

För att få en bättre samordning och problemorientering och för att skapa balans mellan kunskapsuppbyggande och tillämpad forskning på transportområdet beslöt riksdagen under förra riksmötet (prop. 1983/84:107 bil. 4, TU 1983/84:30, rskr. 1983/84:386) att den dåvarande kollektivtrafikberedningen och den dåvarande transportforskningsdelegationen skulle sammanföras till en myndighet – transportforskningsberedningen (TFB) – fr. o. m. den 1 juli 1984. TFB har enligt den för TFB utfärdade instruktionen (1984:483) hand om uppgifter som avser initiativ, planering, samordning och stöd i fråga om forskning, utveckling och demonstrationsprojekt som rör transporter, trafik och trafiksäkerhet, i den mån sådana uppgifter inte ankommer på någon annan myndighet. En samlad informationsverksamhet är också en viktig del av TFB:s arbete. Det åligger TFB särskilt att i fråga om transporter, trafik och trafiksäkerhet bl. a. (1) följa utvecklingen och kartlägga forskningsbehoven och därvid samverka med berörda myndigheter, institutioner, forskare och företag och (2) med utgångspunkt i forskningsbehoven inom sitt verksamhetsområde dels utarbeta långsiktiga program för forskning och utveckling, dels utarbeta kortsiktiga program som underlag för forsknings- och utvecklingsverksamheten.

Mot bakgrund av att olika organ redan är engagerade i forskning och utveckling på transportområdet och att det nyinrättade TFB har fått en initiativtagande och samordnande uppgift m. m. beträffande sådan forskning och utveckling finns det enligt utskottets mening inte anledning att tillskapa ett sådant transporttekniskt centrum som föreslås i motionen. Utskottet avstyrker därför motion 1984/85:1053 (vpk).

Det förtjänar här nämnas att regeringen i januari i år har gett till känna att kraftfulla åtgärder avses vidtas för att få till stånd ny sysselsättning och ny industristruktur i Uddevallaregionen. Bland de avsedda åtgärderna kan nämnas att styrelsen för teknisk utveckling och Chalmers tekniska högskola avses få i uppdrag att utarbeta ett program som bygger på att tekniskt forskningsarbete förs över i industriell produktion. Syftet är att inventera idéer inom Chalmers och förutsättningarna i regionens företag att ta upp sådan produktion. Man skall dessutom bl. a. undersöka förutsättningarna för ett verkstadstekniskt centrum i Uddevalla.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Transportforskningsberedningen* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag på 25 849 000 kr.,
2. att riksdagen medger att regeringen bemyndigar transportforskningsberedningen att besluta om statligt stöd till forskning och

utveckling under budgetåren 1986/87 och 1987/88 inom en ram av 13 000 000 kr. resp. 9 000 000 kr.,

3. beträffande *ett transporttekniskt centrum*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1053 (vpk).

Stockholm den 19 mars 1985

På trafikutskottets vägnar
KURT HUGOSSON

Närvarande: Kurt Hugosson (s), Rolf Clarkson (m), Birger Rosqvist (s), Rune Torwald (c), Olle Östrand (s), Sven-Gösta Signell (s), Rune Johansson (s), Per Stenmarck (m), Görel Bohlin (m), Olle Grahn (fp), Göran Riegnell (m), Sören Lekberg (s), Anna Wohlin-Andersson (c), Lisbet Calner (s) och Alexander Chrisopoulos (vpk).

Reservation

vid **punkt 2. Transportforskingsberedningen** beträffande *ett transporttekniskt centrum* (mom. 3)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Forskning och" och på s. 3 slutar med "i Uddevalla" bort ersättas med text av följande lydelse:

Regeringen har gett till känna att ett brett åtgärdsprogram för Uddevallaregionen skall läggas fram. Förutom arbetsmarknadspolitiska åtgärder skall programmet bl. a. innefatta insatser för en industriell förnyelse i regionen. Som framhålls i motionen finns det starka skäl för att man i vårt land satsar på forskning och utveckling inom transportområdet. Förutsättningar för att få en sådan insats produktionsanknuten torde finnas i den industriella verksamhet som finns och kan väntas bli utbyggd inom och i närheten av Uddevallaregionen. Vad som särkilt behövs för att få till stånd en utveckling på området är ett centrum för forskning och utveckling som kan stimulera arbetet med att ta fram ny teknik och nya produkter.

I överensstämmelse med vad som föreslås i motionen bör enligt utskottets mening en parlamentarisk utredning med företrädare för samtliga riksdagspartier tillsättas med uppgift att utreda förutsättningarna och formerna för startandet av ett transporttekniskt centrum och att särskilt undersöka de speciella förutsättningar och möjligheter för ett sådant centrum som finns i den s. k. trestadsregionen.

Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motion 1984/85:1053 (vpk) bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *ett transporttekniskt centrum*
   att riksdagen med anledning av motion 1984/85:1053 (vpk) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.